

Joepie, naar de kleuterschool!

Een juf, vriendjes, speeltijd, de klas,... wat is dat allemaal? De eerste dag op de kleuterschool is erg spannend, maar hoe kunnen we onze kapoenen hier nu het beste op voorbereiden?

Waarom onderzoek?

Gedurende drie maanden zijn KDV De B'Engeltjes en ik opzoek gegaan naar allerlei bronnen die ons meer kunnen vertellen over de beleving van peuters, ouders en leerkrachten in verband met de overgang naar de kleuterschool. Naast een uitgebreide literatuurstudie zijn we ook enkele scholen gaan bezoeken om te kijken hoe we als voorschoolse opvang kunnen aansluiten bij het klasgebeuren van een instapklas. KDV De B'Engeltjes beschikte al over een aantal initiatieven om de peuters zo goed mogelijk voor te bereiden op de eerste schooldag en om deze overgang vlot te laten verlopen. Wij vroegen ons af wat leerkrachten nu net verwachten van een peuter die de eerste schooldag aankomt. Om hier een beter beeld van te krijgen hebben we hierrond een bevraging gedaan bij een aantal leerkrachten en al deze informatie hebben we gebruikt om enkele nieuwe initiatieven binnen ons kinderdagverblijf uit te werken. Niet alleen de voorschoolse opvang speelt een belangrijke rol tijdens deze overgang, maar ook de ouders en opvoeders.

In deze brochure vindt u zeer handige tips en tricks om uw kapoenen zo goed mogelijk voor te bereiden op de eerste dag van zijn of haar schoolcarrière.

Tips en Tricks

1. School, wat is dat?

Wat is school? Peuters die nog geen oudere broers of zussen hebben kennen het begrip 'school' niet. Zelfs als er al oudere broers of zussen zijn komen de peuters vaak niet verder dan de schoolpoort. De eerste schooldagen zijn heel overweldigend voor kinderen, want ze krijgen namelijk veel nieuwe prikkels en impressies. Om de peuters hier wat op voor te bereiden kunnen de ouders vertellen over de juf, de klas, de andere kindjes, het middageten,... Ouders kunnen ook gebruik maken van verhaaltjes over een schooldag zoals bv. De eerste schooldag van Milan, Anna in de klas,...

2. Wij gaan naar school.

Wanneer het kind de leeftijd bereikt heeft om bijna naar de

kleuterschool te gaan, horen we vaak ouders zeggen: 'Wij gaan binnenkort naar school.' Peuters nemen alles letterlijk op en verstaan hier dus onder dat zij samen met de ouder naar school zal gaan, zij denken dat de ouder bij hen zal blijven gedurende deze periode. Het is belangrijk om te spreken in de jij-vorm en het kind duidelijk te maken dat jij niet op school zal blijven, maar het kind wel zal komen ophalen na schooltijd om samen naar huis te gaan.

3. Joepie, naar school!

Maak er een fijne gebeurtenis van. Zorg ervoor dat je deze overgang koppelt aan enkele leuke activiteiten zoals het kopen van een boekentas en alle andere benodigdheden. Ga samen met je kind een boekentas kiezen, dit maakt het voor de peuter tastbaar. Peuters hebben nog een onderontwikkeld tijdsbesef, dus wanneer je het hebt over 'Jij gaat bijna naar school' is dit voor het kind onduidelijk. Wij hebben een aftelkalender ontwikkeld die ie kan

gebruiken om de laatste dagen af te tellen naar de eerste schooldag. Doordat de peuters hier zelf iets kunnen inkleuren en aanduiden wordt het voor hen concreter. De aftelkalender kan u vragen op het bureau of aan de kindbegeleider.

4. Zindelijkheid.

Elk kind ontwikkelt op eigen tempo, maar in veel scholen wordt er wel gevraagd naar de zindelijkheid van de kinderen. Indien je peuter signalen vertoont om de zindelijkheidsstraining te starten kan je hier best ook effectief mee beginnen. Meer informatie over de signalen en de verdere aanpak van de zindelijkheidsstraining vindt u in onze informatiebrochure omtrent zindelijkheid, deze kan u altijd vragen aan het bureau of aan de kindbegeleider.

5. Zelfredzaamheid.

Wanneer kinderen naar school gaan wordt er van hen verwacht dat ze al een heleboel zelf kunnen zoals bijvoorbeeld: jas aandoen, broek uit en aan doen, zelf de boekentas opendoen, duidelijk maken wanneer ze iets nodig hebben,... Thuis kan je gemakkelijk aan deze zelfstandigheid werken door je kind allerlei dingen alleen te laten proberen. Oefening baart kunst!

6. Weg is weg.

De meeste peuters hebben de objectpermanentie al ontwikkeld, maar toch is het belangrijk dat we hier blijven op oefenen. Objectpermanentie houdt in dat wanneer er iets uit jouw zicht verdwijnt dat het daarvoor niet weg is. Jonge kinderen denken vaak wanneer hun ouders vertrekken dat ze ook effectief weg zijn en nooit meer terugkomen. Wanneer de peuters naar school gaan moeten ze opnieuw leren dat hun ouders hen afzetten, maar nadien ook gewoon weer komen oppikken.

Eenzijds leren ze dit door ervaring, maar anderzijds kunnen we dit al vroeg in de ontwikkeling stimuleren met enkele spelletjes. Het spelen van kiekeboe en verstoppertje zijn de meest gekende voorbeelden.

7. Nieuwe mensen.

Naast de nieuwe omgeving en de nieuwe structuur waaraan de kinderen zullen moeten wennen is er natuurlijk ook de nieuwe kleuterleid(st)er. De juf of meester wordt een belangrijke vertrouwenspersoon in het leven van de peuter. Natuurlijk moet de band tussen het kind en de kleuterleid(st)er nog groeien. Het is belangrijk dat het kind al eens kennis kan maken met de kleuterleid(st)er wanneer er nog vertrouwenspersonen in de buurt zijn, een open klasmoment is hier dus ideaal voor. Bij De B'Engeltjes vinden we het ook belangrijk dat de toekomstige kleuterleid(st)er het kind toch al een beetje kent en daarom hebben wij een informatiefiche ontwikkeld die ingevuld kan worden door de kindbegeleiders en in samenspraak met de ouders. Deze informatiefiche kan dan afgegeven worden op een open klasdag of de eerste schooldag. Op deze fiche staan enkele kenmerken van het kind zoals bijvoorbeeld: X speelt graag met auto's, waarop de kleuterleid(st)er kan inspelen tijdens de eerste klasmomenten. De informatiefiche kan je vragen op het bureau of aan een kindbegeleider. Zorg er als ouder voor dat je voldoende communiceert met de kleuterleid(st)er, want zo leert deze persoon jouw kind het beste kennen.

8. Nieuwe structuur

Als kinderen naar school gaan is het belangrijk dat ze een bepaald ritme opbouwen. Kinderen zullen steeds op hetzelfde uur op school moeten zijn,

moeten eten, moeten slapen,...Je kan je kind hierop voorbereiden door te gaan informeren welke structuur de toekomstige school hanteert. Je kan als ouder je kind wekken op het uur dat het binnenkort zal moeten opstaan en ook het ritme wanneer de kinderen zullen eten kan je thuis al beginnen in te voeren Wanneer er op een school niet meer de mogelijkheid is om 's middags te slapen kan je proberen om je kind thuis ook geen middagdutje meer te laten doen. Het is zeer belangrijk dat kinderen op tijd en op een vast uur gaan slapen, want naar school gaan is vermoeiend en vraagt veel energie dus de kinderen zullen hun slaap nodig hebben.

9. Nieuwe omgeving.

Naar school gaan gaat gepaard met een hele hoop veranderingen, ook de omgeving waar het kind in zal opgroeien verandert. Kinderen kunnen pas volop ontwikkelen wanneer ze zich veilig voelen in de omgeving. Als ouder kan je dit proces vergemakkelijken door het kind al te laten wennen aan de klas en school door bijvoorbeeld: al eens langs de school te wandelen, naar het schoolfeest te gaan, de klas te bezoeken tijdens de open klasdag,...

10. Tijd om te verwerken.

Zoals eerder al vermeld zijn de eerste schooldagen voor kinderen enorm vermoeiend. Naast de nieuwe omgeving, nieuwe mensen en nieuwe structuur zijn er ook nog heel veel prikkels die de peuters moeten verwerken. Daarom wordt er vanuit onderzoek sterk aangeraden om de peuters zeker tijdens de eerste week maar halve dagen naar school te laten gaan. Na een halve dag school kunnen de kleuters thuishkomen en in hun vertrouwde omgeving al deze impressies verwerken.

Schoolrijpheid

In veel literatuur wordt er gesproken over schoolrijpheid. Het begrip kunnen we omschrijven aan de hand van 4 parameters. Hieronder gaan we deze kort bespreken.

De eerste parameter is basisveiligheid. Hierboven werd al aangehaald dat kinderen zich pas volop kunnen ontwikkelen wanneer ze zich veilig voelen in een omgeving. Je kan dit nagaan door te kijken of het kind zich al goed voelt in het kinderdagverblijf, bij de grootouders of anderen... Een tweede parameter zijn de sociale vaardigheden. Op school komen kinderen veel in contact met elkaar en kinderen moeten sociale relaties durven aangaan. De volgende parameter gaat over afscheid kunnen nemen, dit hebben we hierboven al uitvoerig aangehaald. De laatste parameter gaat over zelfredzaamheid en zindelijkheid. Niet in alle scholen worden kinderen met luiers toegelaten dus het is belangrijk dat je dit op voorhand goed nagaat. Zelfredzaamheid is heel belangrijk, maar hier wordt op school ook nog verder aan gewerkt.

*Yanna Konings in opdracht van
KDV De B'Engeltjes.*

Indien u twijfels of vragen heeft omtrent de schoolrijpheid van uw kind, ga dan een gesprek aan met de kindbegeleider en bekijk even hoe hij of zij hier tegenover staat. Samen kunnen jullie beslissen om toch de stap naar de kleuterschool te zetten of om nog even te wachten met de overgang naar de kleuterschool.

Bronnen

Fournier, M. (2001). Ukkepukkepleuter. Wommelgem: Van In.

Verhegge, K. (2018). Voorbereiding op de kleuterschool. Internet: https://www.kindengezin.be/img/2016_werkblad_kleuterparticipatie.pdf

Anoniem. (2016). Module 2.1: De jongste kleuter. Heverlee: UCLL.

Anoniem. (2016). Overgang van kinderopvang naar school kan beter. Internet: <https://www.kinderopvangtotaal.nl/overgang-van-kinderopvang-naar-school-kan-beter/>

Dekker, B., Paulussen-Hoogeboom, M.C. & de Weerd, M. (2016). *Conditie voor kwaliteit in kindvriendelijke overgang*. Regioplan: Amsterdam.